

СПІЛЬНА ПЕРСПЕКТИВА НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Дні науки України в Республіці Македонія

Наука у процесі наближення Македонії та України до Європейського Союзу — таким був лейтмотив чергової зустрічі вчених двох країн. Загалом же програма Днів науки України в Республіці Македонія, що відбулися 17—23 жовтня, передбачала обговорення широкого кола питань. Варто відзначити, що ця співпраця, започаткована 2002 року підписанням Угоди про наукове співробітництво між НАН України та Македонською академією наук і мистецтв, має вже певні традиції і конкретні результати. За підсумками трьох попередніх зустрічей оприлюднені три фундаментальні збірники наукових праць українських і македонських учених. Отримали добрі перспективи, а частково вже розробляються спільні проекти в різних пошукових напрямках — історичному, філологічному, геологічному, гідроекологічному, біологічному та інших.

Напередодні цього річного візиту делегації українських учених до Республіки Македонія вперше за всю історію спілкування двох народів побачив світ «Українсько-македонський, македонсько-український розмовник», підготовлений колективом дослідників двох слов'янських країн (О. Онищенко, Б. Ристовські, В. Русанівський, Л. Шевченко, В. Чорна-Мешкова).

До складу делегації українських учених, які представляли наукові здобутки нашої

країни в Македонії, ввійшли: голова Південного наукового центру НАН України, директор Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України академік НАН України С.А. Андронаті, директор Інституту гідробіології НАН України академік НАН України В.Д. Романенко, перший заступник головного вченого секретаря НАН України, головний науковий співробітник Інституту геологічних наук НАН України доктор геолого-мінералогічних наук В.О. Ємельянов, завідувач кафедри історії української мови Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка доктор філологічних наук Л.І. Шевченко, провідний науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України кандидат філологічних наук О.О. Микитенко.

Під час свого перебування в Республіці Македонія українські науковці взяли участь у двох міжнародних форумах. Міжнародна конференція «Наука у процесі наближення Македонії та України до Європейського Союзу» відбулася у м. Скоп'є. Конференція відкрилася хвилиною мовчання — так її учасники вшанували пам'ять видатного українського вченого та громадського діяча, віце-президента НАН України, депутата Верховної Ради України академіка НАН України І.Ф. Кураса.

Перший заступник головного вченого секретаря НАН України В.О. Ємельянов оголосив учасникам конференції привітання президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона і віце-президента НАН України академіка НАН України І.Ф. Кураса, зазначивши, що цей документ Іван Федорович як керівник проекту українсько-македонського співробітництва від НАН України підписав в останні дні свого життя. У привітанні, зокрема, наголошувалося, що взаємини наших народів сягають глибини віків. Нас поєднує близькість культур, мов і схожість історичних доль. Новий імпульс наукові контакти отримали після здобуття країнами незалежності. Яскравим свідченням цього є взаємозв'язки між Національною академією наук України та Македонською академією наук і мистецтв, науковцями двох держав. Уже стали доброю традицією літературні, мистецькі та наукові форуми. Прикладом цього є Дні науки Республіки Македонія в Україні та Дні науки України в Республіці Македонія.

До учасників конференції з вітальним словом звернувся президент Македонської академії наук і мистецтв академік МАНМ Цветан Грозданов. Вітальні слова видатного візантолога, історика мистецтва і духовної спадщини православного світу були звернені до майбутнього наукових і культурних зв'язків України і Республіки Македонія, до перспектив співробітництва, що спирається на історичну традицію, спільність духовних витоків українського і македонського народів.

Голова організаційного комітету Днів науки України в Республіці Македонія, голова Комітету македонсько-українського співробітництва МАНМ академік МАНМ Блаже Ристовські у своєму теплому вітальному слові засвідчив прагнення македонських учених координувати зусилля з українськими колегами для створення спіль-

них перспектив на шляху до ЄС. Різномасштабний науковий пошук дослідників двох країн репрезентовано у доповідях: керівника Дослідного центру енергетики, інформатики та матеріалів МАНМ академіка МАНМ Йордана Поп Йорданова і наукового співробітника цього центру доктора Наталі Марковської («Centers of excellence as navigators towards European integration»), академіка НАН України С.А. Андронаті («Біологічно активні речовини та їхні молекулярні мішені в організмі»), керівника Дослідного центру генної інженерії і біотехнології МАНМ академіка МАНМ Георгі Єфремова («Molecular medicine in the Republic of Macedonia — 35 years experience of the RCGEB — MASA»). Цікавими були також доповіді академіка НАН України В.Д. Романенка («Гідроекологічні проблеми України в контексті європейської водної політики»), керівника Лексикографічного центру МАНМ академіка МАНМ Георгі Старделова («Об'єднана європейська наука»), доктора геолого-мінералогічних наук В.О. Ємельянова та аспірантки Інституту геологічних наук НАН України А.А. Нікітіної («Дослідження геологічних пам'яток в Україні — досвід, стан і завдання у зв'язку з перспективою приєднання країни до Європейського Союзу»), директора Інституту землетрусної інженерії та інженерної сейсмології університету Св. Кирила та Мефодія (м. Скоп'є) доктора, професора Міхаїла Гаревські («Application of new technologies in seismic design and repair of structures»).

Жвавий інтерес викликали у присутніх доповіді доктора філологічних наук Л.І. Шевченко («Статус лінгвістики в гуманітарній перспективі сучасного українського суспільства»), члена Відділення мистецтва МАНМ академіка МАНМ Гане Тодоровські («Віктор Іванович Григорович як дослідник Македонії»).

Оригінальні наукові погляди представили колегам секретар Відділення математич-

но-технічних наук академік МАНМ Боян Шоптраянов («Vibrational studies of the hydrates of some $M^I M^{II} XO_4$ salts»); доктор Гоце Костовські («Охоронозабезпечення на Гідробіологічному заводі — Охрид»); член Відділення лінгвістики та літературної науки академік МАНМ Петар Хр. Ілієвські («Спільні риси у слов'янських літературних мовах нового часу (аналогія між македонською та українською мовами»); старший науковий співробітник Інституту македонської мови ім. Крсте Мисиркова (м. Скоп'є) доктор Лідія Тантуровська («Європейська хартія регіональних мов і мов національних меншин як законодавчий акт і як мовний текст»); кандидат філологічних наук О.О. Микитенко («Сучасні регіональні етнофольклорні дослідження в Республіці Македонія»); директор Інституту національної історії професор Тодор Чепреганов («Македонська історична наука та європейські стандарти»); науковий радник Інституту македонської літератури доктор Ілія Велев («Книжна традиція як історичний внесок у культурну інтеграцію Македонії та України в Європейську Співдружність»); науковий радник Інституту соціологічних і політико-юридичних досліджень доктор Горгі Манев («Значення партнерства в науці у наближенні Македонії до ЄС»).

Міжнародна конференція на тему: «Святий Наум Охридський — життя і діяльність», приурочена 1100-літній річниці від заснування монастиря Св. Наума в Охриді, відбулася під патронатом університету Св. Кирила і Мефодія у Скоп'є та Македонської православної церкви. На урочистому відкритті цієї знакової для культурної традиції православної церкви події зі словами, сповненими глибокої шани до великого просвітителя, виступили прем'єр-міністр Республіки Македонія доктор Владо Бучковські, Архієпископ Охридський і Македонський Стефан, Митрополит Полошко-Куманов-

ський Кирил, ректор університету Св. Кирила і Мефодія (м. Скоп'є) професор, доктор Горгі Мартиновські, проректор університету Св. Климента Охридського професор, доктор Димитар Гуров (м. Софія) та ректор університету у Белграді (Республіка Сербія та Чорногорія) професор, доктор Деян Попович.

У вітальному слові української делегації до учасників конференції професор Л.І. Шевченко ще раз підкреслила духовну єдність народів України і Македонії, всього слов'янського світу, багато в чому об'єднаного етичними ідеалами християнства, історичними долями і близькими культурами.

Незгладиме враження справили на нас стародавні, недавно відроджені християнські православні монастирі і церкви, розташовані у мальовничих куточках Республіки Македонія. Зокрема, монастир Св. Наума Охридського; монастир Св. Гаврила Лесновські; заснований у IX ст. Св. Климентом Охридським — великим православним християнським діячем і слов'янським просвітителем — духовний центр Плаошник, його відомий Храм Св. Пантелеймона. Особливо теплим був прийом, організований для українських учених у монастирі Св. Йоакима Осоговського одним із провідних ієрархів Македонської православної церкви Митрополитом Полошко-Кумановським Кирилом. Кожен член української делегації отримав особисте письмове благословення Митрополита.

Наукова співпраця академій наук України і Республіки Македонії є результативною і багатопланою. Координація дослідницьких проектів, здійснюваних під керівництвом академіків О.С. Онищенко і Блаже Ристовські дає підстави з оптимізмом прогнозувати майбутнє співробітництво науковців двох дружніх слов'янських народів. Сьогодні центри слов'янської науки і культури, до яких передусім належать академії наук, мають розв'язувати найактуальніші

питання, які виникають у суспільствах, спрямованих до європейської інтеграції. Саме наука постає рушієм національного прогресу, реальним внеском у майбутнє.

Користуючись нагодою, за дорученням усієї української делегації висловлюємо найщиріші слова подяки всім македонським друзям і колегам, передусім організаторам Днів української науки у Республіці Македонія, за їхню гостинність, за чудові дні, проведені у спільній роботі. Особливо ми вдячні президентові Македонської академії наук і мистецтв академікові МАНМ Цветану Грозданову, голові організаційного комітету Днів науки України в Республіці Македонія, голові Комітету македонсько-україн-

ського співробітництва МАНМ академіку МАНМ Блаже Ристовські, а також співробітникам Посольства України в Республіці Македонія, без допомоги яких багато з того, що вдалося зробити та побачити нашої делегації, було б просто неможливим.

До зустрічі в Україні наступного року, дорогі друзі та колеги!

В. ЄМЕЛЬЯНОВ,
доктор геолого-мінералогічних наук,
перший заступник головного
вченого секретаря НАН України,
Л. ШЕВЧЕНКО,
доктор філологічних наук,
завідувач кафедри історії української мови
Інституту філології Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка

Хроніка

Нові грані співробітництва українських і французьких науковців

У Києві 8 грудня 2005 р. відбулася зустріч президента НАН України академіка Б.Є. Патона з президентом Національного центру наукових досліджень Франції (CNRS) професором Бернаром Мьон'є.

Відкриваючи зустріч, Б.Є. Патон підкреслив, що НАН України має багаторічний досвід і добрі традиції творчої співпраці з французькими науковцями. Нині вона є одним з пріоритетних напрямів міжнародної діяльності нашої Академії. Основні її форми: спільна участь у низці міжнародних проектів і програм, а також виконання установами НАН України контрактних замовлень французьких фірм. Взаємне співробітництво спирається на ґрунтовну договірно-правову базу обох країн. Головний партнер НАН України з наукового співробітництва — Національний центр наукових досліджень Франції, який за своєю структурою та принципом фінансування є певним аналогом нашої Академії. До речі, НАН України мала честь обрати своїми іноземними членами сім видатних учених Франції.

Президент Національного центру наукових досліджень Франції Бернар Мьон'є повідомив, що він приїхав до Києва підписати з НАН України дві угоди про співробітництво. Він відзначив, що очолюваний ним Науковий центр є найбільшим у Європі, у якому здійснюються фундаментальні дослідження. Він має науково-дослідні лабораторії в усіх регіонах Франції, тісно співробітничає з багатьма науково-дослідними установами більшості європейських країн і міжнародними науковими організаціями. Нині спільно з ними виконується 7500 контрактів. Але це ще не межа. Центр прагне до подальшого розширення науково-технічного співробітництва з європейськими країнами, у тому числі і з Східної Європи. Зокрема, зараз виконується 35 спільних українсько-французьких проектів. Нові угоди стануть складовою частиною багатостороннього міжнародного співробітництва, що охоплюватиме не лише природничі і технічні науки, а й соціальні та гуманітарні.

Б.Є. Патон і Бернар Мьон'є затвердили перелік спільних проектів, котрі виконуватимуться протягом 2006—2007 років. За цим переліком 11 науково-дослідних установ НАН України і відповідно 17 французьких спільно працюватимуть над проектами у галузі інформатики, фізики і астрономії, матеріалознавства, хімії, молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології, історії, філософії та права.

Наприкінці зустрічі Бернар Мьон'є вручив Б.Є. Патону медаль CNRS, а Б.Є. Патон нагородив Бернара Мьон'є медаллю Міжнародного академічного рейтингу «Золота фортуна».